

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

„Aidija“: abejingų nepaliekantys balsai

2012-02-02

ŽURNALAS: Muzikos Barai

TEMA: Muzikos festivaliai

AUTORIUS: Laurynas Butkauskas

DATA: 2012-02

„Aidija“: abejingų nepaliekantys balsai

Laurynas Butkauskas

„Atlikėjas muziką turi išgyventi, o ne padėti po stiklu. Jeigu išgyvenimo nėra, jo negirdžiu, tada muzika man tėra tuščiaiduris grožis“, – tvirtina choro „Aidija“ vadovas Romualdas Gražinis. Balandį penkiasdešimtmetį švęsiantis choro dirigentas su „Aidijos“ kolektyvu dirba jau daugiau nei dvidešimt dvejus metus – nuo pat choro susibūrimo. Visą šį laikotarpį „Aidija“ iš kitų chorų skyrė ne tik savitas skambesys ir kūrinių interpretavimo bruožai, bet ir per jaunatvišką nuoširdumą atsiskleidžiantis meistriškumas – choro vizitinė kortelė, kuri įteikiama kiekvienam koncerte apsilankiusiam klausytojui.

Vystykluose

Nors „Aidija“ savo gimtadieniu laiko 1989-uosius, R. Gražinis sako, kad dirva būsimo kolektyvo gimimui buvo pradėta purenti anksčiau. „Kai po kariuomenės, 1987 m., grįžau dirbti į Čiurlionio menų mokyklą, buvau paskirtas tuometinio 6-12 klasių choro vadovo Rimanto Zdanavičiaus pagalbininku. Choras buvo gana didelis, bet lygių balsų. Kadangi choro skyriuje buvo ir vyrų po balso mutacijos, gavau juos prižiūrėti. Taip atsirado atskiras vyrų ansamblis, prie kurio netrukus prijungėme 6 ir 7 klasių mergaites ir mėginome dainuoti mišrų repertuarėlį. Kiek vėliau, kai padaugėjo kūrinių, choriuką sujungėme su vyresnėmis ne tik chorinio skyriaus merginomis. 1988 m. prieš Kalėdas jau dalyvavome mokyklos koncerte „Viva la musica“, o kitais metais su ta pačia kompanija surengėme smagų baidarių žygį. Tai ir buvo „Aidijos“ užuomazgos. Su Vykintu Bieliausku šnektelėję, kad reikia organizuoti atskirą kolektyvą, taip ir padarėme“, – prisimena choro vadovas.

Netrukus R. Gražinis pusmečiui išvyko studijuoti į Prancūziją. Būtent tuo metu, apie 1990-uosius, kai vadovavimą kolektyvui laikinai perėmė V. Bieliauskas (Baltakas) su seserimi Rita, gimė choro „Aidija“ pavadinimas. Jis siejamas su veiksmažodžiu „aidėti“,

tačiau sakoma, kad pavadinime paslėpta ir dar viena prasmė – angliškai jis skamba beveik taip pat kaip ir žodis „idėja“. „Kai grįžau, choras jau turėjo pavadinimą. Mano nuomone, labai vykusį – trumpą, savyje saugantį lietuviškumą ir turintį šioki toki istorinį pagrindą“, – teigia R. Gražinis.

Ramiai kaupusi repertuarą, repetavusi ir daugiausia „koncertuodavusi“ Vilniaus senamiesčio gatvėse, skveruose ir netgi troleibusuose, „Aidija“ staiga išgarsėjo 1992-aisiais. Tais metais choras užėmė I vietą Didžiojoje Britanijoje vykusiame tarptautiniame konkurse ir atstovavo Lietuvai Paryžiuje surengtame trijų Baltijos šalių kultūros festivalyje „Baltų sezonas“. Patekti į šį festivalį nebuvo paprasta – specialiam Vilniuje vykusiame konkurse „Aidija“ nurungė daug tuo metu puikiai dainavusių Lietuvos chorų. R. Gražinis gerai įsidėmėjo trumpą dviejų žinomų šalies chorvedžių pokalbį konkurso metu: „Kas čia tokie?“ „Ai, čia kažkoks tarpuvartės choras!“ „Nemanau, kad tokį epitetą „Aidijai“ davė iš piktos valios – žmogus buvo matęs mus su priešais padėta kepure dainuojančius viename iš Gedimino prospekto skersgatvių, todėl taip ir įvertino. Iš tiesų, vos susikūrus chorui, mums mažai kas rūpėjo. Svarbiausia buvo būti kartu ir dainuoti“, – juokiasi „Aidijos“ vadovas.

Stebuklas Anglijoje

Pergalę Midsbro (Middlesbrough) mieste vykusiame konkurse R. Gražinis iki šiol laiko stebuklu, kuris nutinka vieną kartą gyvenime. Choras, kurio amžiaus vidurkis tuo metu buvo vos 19 metų, turėjo labai mažai koncertinės patirties ir iki kelionės į Angliją apskritai nebuvo viešėjęs užsienyje. Maža to, kelionė į Britų salas vos nesibaigė Belgijoje – paaiškėjo, kad chorui nepakanka turimų pinigų keltu perplaukti Lamanšo sąsiaurį. Laimė, gatvėje dainuojančią „Aidiją“ išgirdo atsitiktinai pro šalį ejęs vienos belgų kelionių agentūros direktorius, jis sugebėjo greitai rasti pigiausių kelto bilietus... „Tiesą sakant, apie jokias prizines vietas negalvojome, norėjome pasitikrinti, kokį lygį atitinkame. Todėl paskelbus rezultatus mus beveik ištiko šokas. Įsiminė tai, kad komisijai labai patiko Mindaugo Urbaičio kūrinys „Išvaikščiojau mišką, išvaikščiojau lauką, – pasakoja R. Gražinis. – Galbūt ta pergalė buvo savotiškas atpildas už įdėtą darbą. Prieš konkursą repetuodavome keturis kartus per savaitę po keturias valandas, viską dainavome atmintinai, choristai idealiai mokėjo partijas. Nežinau, ar kada vėliau buvo panaši situacija.“

Po šio laimėjimo choro koncertinis gyvenimas smarkiai pagyvėjo. „Aidija“ pradėjo bendradarbiauti su kompozitoriais Algirdu Martinaičiu, Osvaldu Balakausku, Feliksu Bajoru ir, be abejo, Broniumi Kutavičiumi, kurio kūriniai kolektyvą nuolat lydi iki šių dienų. Choras tapo nuolatiniu šiuolaikinės muzikos festivalių („Gaida“, „Musica Ficta“) dalyviu, be to, dažnai atlikdavo ir senovinę – renesanso, baroko muziką. 1994 m. „Aidija“ nugalėjo dar viename, taip pat Didžiojoje Britanijoje vykusiame konkurse „Llangollen International Musical Eisteddfod“. Ilgainiui pasiūlymų koncertuoti padaugėjo tiek, kad dalies jų choro vadovui tekdavo atsisakyti.

Lūžiai - neišvengiami

Tačiau viskas, kas turi gražią pradžią, turi ir pabaigą. Ne, „Aidija“ niekur nedingo, bet jos sudėtis ėmė kisti. R. Gražinio nuomone, tai – natūralus procesas, kuris vyko ir vyksta visą kolektyvo egzistavimo laikotarpį. Pasak jo, kiekviena choristų karta

dainuodama drauge bręsta, susitelkia ir pakyla iki tam tikros viršūnės, o kai vaisius prinoksta, prasideda atgalinis procesas, byrėjimas. Pavyzdžiui, pirmoji „Aidijos“ karta savo viršūnę pasiekė maždaug po 5–6 metų, o tada prasidėjo rimtos permainos: Vilniaus savivaldybės chorą tapus „Jaunai muzikai“, dalis geriausių „Aidijos“ dainininkų bendru susitarimu atsidūrė Vaclovo Augustino vadovaujamame kolektyve. „Skaudžiausia būna tada, kai išeina stiprūs žmonės, choro stuburas. Vertinant visą „Aidijos“ istoriją, buvo 3 ar 4 etapai, kai teko atsisveikinti su pagrindinių dainininkų grupėmis. Turėjau įvairių minčių, kaip išlaikyti vienodesnę sudėtį, bet jau senokai supratau, kad žmonėms iš tokio choro pragyvenimo nesukursi. Bet galbūt tai, kad „Aidija“ nėra pagrindinis pragyvenimo šaltinis, ir yra šokia tokia choro stiprybė? Juk žmonės čia ateina ne užsidirbti, o pabūti kartu, pajusti dainavimo malonumą“, – svarsto R. Gražinis.

Mokyklos aura

Nuo pat susikūrimo „Aidijos“ choras yra neatsiejamas nuo Nacionalinės Mikalojaus Konstantino Čiurlionio menų mokyklos. „Aidija“ visada repetavo ir iki šiol repetuoja šios mokyklos patalpose, o didžiąją dalį choro narių sudaro čiurlioniukai – mokyklos moksleiviai ir absolventai. Nors pagrindinė „Aidijos“ čiurlioniukų dalis mokėsi ar mokosi choro dirigavimo specialybės, tarp jų būta ir muzikos teorijos, kompozicijos, klavišinių ir pučiamųjų instrumentų specialybių atstovų. Chore yra dainavę kompozitoriai Giedrius Puskunigis, Tomas Juzeliūnas, Justė Janulytė, Ramūnas Motiekaitis, pianistas ir dirigentas Vytautas Lukočius, valtornininkas (vėliau – profesionalus krepšininkas) Mindaugas Budzinauskas. Kai kurie jų metams bėgant pasuko solinio dainavimo keliu. Tai – Nora Petročenko, Viktorija Kaminskaitė, Rasa Martišiūtė ir kt. Viena iš choro senbuvė – R. Gražinio žmona, M. K. Čiurlionio mokyklos mokytoja Sigutė Gražinienė, daug metų „Aidijoje“ praleido ir vadovo dukra Mirga Gražinytė. M. K. Čiurlionio menų mokykloje baigusi choro dirigavimo specialybę, užsienyje Mirga studijavo simfoninį dirigavimą, o šiuo metu Heidelbergo (Vokietija) operos teatre eina antrosios kapelmeisterės pareigas.

R. Gražinio nuomone, M. K. Čiurlionio menų mokykla – vienas svarbiausių veiksnių, leidžiančių iki šiol sėkmingai gyvuoti „Aidijos“ kolektyvui. „Mokykloje netrūksta muzikinės dvasios, tvyro savotiška meninių tikslų siekimo įtampa. Ir būtent todėl į chorą ateina dalis dainininkų. Ne kartą esu pagalvojęs, kad be „Čiurlionkės“ placdarmo „Aidijos“ chorui egzistuoti būtų sudėtinga, – teigia R. Gražinis. – Apskritai pačioje pradžioje mes buvome tiesiog mokyklos choras. Neretai būdavo taip, kad „Aidijos“ narius paleisdavo iš pamokų vien tam, kad galėtume padainuoti kokiems nors į mokyklą atvykusiems svečiams. Vėliau situacija kiek pasikeitė. Su dabartiniu direktoriumi Romualdu Kondrotu pasirašėme sutartį, kad galime repetuoti mokykloje, tačiau turime dalyvauti baigiamuosiuose dvyliktokų chorinukų egzaminuose, viename kitame renginyje. Dabar turime erdvią repetacijų patalpą, instrumentą, ir tai jau yra daug.“

Koncertai, koncertai ir vėl konkursai

Daugiau nei dešimtmetį „Aidija“ nedalyvavo jokiuose konkursuose, tačiau aktyviai koncertavo Lietuvoje ir už jos ribų. Choras gastroliavo daugelyje Europos šalių, atliko ne tik *a cappella* kūrinių programas, tačiau parengė ir ne vieną stambią partitūrą

(Johanno Sebastiano Bacho „Pasiją pagal Joną“, „Pasiją pagal Morkų“, Onutės Narbutaitės oratoriją „Centones meae urbi“ ir „Tres Dei Matris Symphoniae“ bei kt.). Be to, choras paruošė pirmąją lietuvišką Miko Petrausko operą „Birutė“, Broniaus Kutavičiaus operą vaikams „Kaulo senis ant geležinio kalno“, Giedriaus Kuprevičiaus miuziklą „Ugnies medžioklė su varovais“. Dalis choro narių dalyvavo šio miuziklo pastatymuose buvusiam Vilniaus „Pergalės“ kino teatre ir „Domino“ teatre (režisierius Gytis Padegimas).

Į konkursų pasaulį choras grįžo 2006 m.: „Aidija“ tapo absoliučia nugalėtoja tarptautinės komisijos vertintame Lietuvos chorų konkurse, laimėjo pagrindinį prizą Kaune vykusiame sakralinės muzikos konkurse „Cantate Domino“. 2007 m. Lietuvos liaudies kultūros centras chorui įteikė „Aukso Paukštę“ ir skyrė nominaciją „Ryščiausia Lietuvos žvaigždė“. „Ilgus metus laikėmės pozicijos, kad muzikinio kolektyvo tikslas yra ne konkursai, o menininis gyvenimas. Konkursai yra geras dalykas, kai kolektyve susirenka nauja kompanija ir reikia sutelkti jėgas, tačiau kai jau turi užsitarnavęs vardą, į juos pradedi žiūrėti atsargiau, didesnę dėmesį skiri meninei veiklai“, – mano R. Gražinis.

Dabartiniame „Aidijos“ kolektyve nuolat dainuoja 26–28 choristai, kurių amžiaus vidurkis yra 26–27 metai. Vidutiniškai per metus choras surengia 30 koncertų. Įdomu, kad pastaraisiais metais „Aidijos“ choro vyrų grupėje dainuoja ir ne vienas buvęs „Ąžuoliuko“ muzikos mokyklos auklėtinis. Buvo įdomu pasiteirauti, kokią R. Gražinis mato „Aidijos“ ateitį.

- Vienokios ar kitokios ateities vizijos aplanko nuolat. Kažkada norėjosi tiesiog dainuoti įdomią ir gražią muziką, dainuoti vieningai ir nuoširdžiai. Vėliau reikėjo koku nors būdu įtvirtinti užgimusį organizmą. Nors ir nelengvu keliu, tačiau pagaliau atsirado viešoji įstaiga. Be abejo, nuolatinė vizija – dainuoti kuo įdomesnę, kartais net labai sunkiai įkandamą muziką. Tiesiog kopti į pačias stačiausias uolas. Dar viena vizija – rašyti daugiau chorinės muzikos, nes jos trūksta. Taip pat norisi rasti tobulesnę repetavimo formą, organizacijos struktūrą, atraminius savo koncertinio gyvenimo taškus. Vienas iš jų – Nidoje kasmet vykstantis Thomo Manno festivalis. Mums jis gyvybiškai svarbus. Nors esama burnojimo iš šalies, tikimės jame dalyvauti ir toliau.

- Kiekvienas chorvedys turi savitą darbo su choru metodiką, individualų suvokimą apie chorinį dainavimą. Pavyzdžiui, latvių dirigentas Maris Sirmis į sceną leidžia tik idealiai partijas išmokusius choristus. Koks Jūsų požiūris į tokią metodiką?

- Mano nuomonė būtų lygiai tokia pati, tačiau noriu pabrėžti, kad idealiai paruošti choristus nėra paprasta. Tam reikia ir didelio talento, ir laiko. Taip, kamerinis choras iš esmės yra solistų, kamerinių solistų, choras, ir visi jo nariai programą turi būti išmokę vienodai gerai. Juk mes einame į kūrybinį aktą, o ne į kokią žaidimą „Kas čia bus? Ar šiandien mums pavyks padainuoti, ar nepavyks?“ Žmones labai svarbu įtikinti, kad gerai išmokę kūrinius ir išėję į sceną be baimės sutrikti ar suklysti, jie gali patirti didžiulį malonumą ir įgyti nuostabią patirtį. Dar vienas svarbus dalykas – kūrinių surepetavimas. Reikia labai gerai apskaičiuoti, kada pradėti rengti programą, nuo kokių kūrinių pradėti, kokius tikslus sau kelti konkrečių repetacijų metu ir t. t.

- Labai panašiai prieš treniruočių ciklo pradžią kalba ir krepšinio treneriai...

- Taip! Matau labai daug chorinio gyvenimo ir krepšinio bendrumų. Jau gerą dešimtmetį stebiu ir skaitau, ką kalba krepšinio treneriai, ir labai dažnai atrodo, lyg jie kalbėtų apie chorinį meną, choro komandą ir jos rengimą. Surinkus visas žvaigždes treneriams retai pavyksta sulipdyti gerą krepšinio komandą. Taip yra ir chore. Čia komanda kartais svarbiau nei vieno ar kito dainininko asmeniniai gebėjimai. Iš tikrųjų, žiūrėdamas į Rimą Kurtinaitį aš neretai matau puikų chorvedį, kuris, kalbėdamas apie savo treniruočių metodus ir komandą, tarsi kalba apie chorvedybos dalykus.

- „Aidiją“ beveik nuo pat susikūrimo nuolat lydi keletas kūrinių. Tai - Clément'o Janequino „Paukščių balsai“, Broniaus Kutavičiaus „Giedantis vėžys“, Juozo Gruodžio harmonizuota lietuvių liaudies daina „Eglele aukštuole“. Kodėl choras, o gal jo vadovas, taip ištikimas šiems kūriniams?

- Tiesą sakant, vieną iš koncertų norėjau pavadinti „Aidijos“ liaudies dainos“. Žinoma, pašaliniam žmogui toks pavadinimas skamba keistai, tačiau iš tikrųjų egzistuoja tam tikri kūriniai, kuriuos jau galima pavadinti mūsų choro „liaudies“ dainomis. Čia aš nematau nieko bloga. Jeigu yra repertuaras, kuris chorstams ilgai nenusibosta, prie kurio jiems malonu grįžti ir dauguma jų moka kaip savo penkis piršus, kodėl mums jo nedainuoti? Be to, būna ir taip, kad po kurio laiko grįžęs prie kūrinių juos jau matai naujai, kitaip interpretuoti. Pavyzdžiui, „Paukščių balsai“ mus lydi beveik nuo pat pradžių. „Aidija“ prasidėjo nuo renesansinės muzikos, kuri, ypač pirmaisiais metais, buvo mūsų chorinio meno įgūdžių instrumentas. Trigarsinė darna, tam tikras kameriškumas, balsų išlyginimas, o kartu labai gyvybinga muzika, kuri buvo sukurta tam, kad žmonės, išsigiję natas, namuose dainuotų ir džiūgautų per muziką. Kutavičius yra dirbęs Čiurlionio mokykloje ir labai daug prisidėjęs prie jos dvasios kūrimo. Visa jo muzika byloja, kad žmogus gyvena labai prasmingame, įdomiame ir kūrybiškame pasaulyje, ji visuomet man darė didelį įspūdį. Prieš koncertus neretai tenka pagalvoti, kad ir Lietuvoje, ir užsienyje esi lietuvių kultūros atstovas. Ir renkiesi Martinaitį, Gruodį, Banaitį. Aišku, yra daug šiuolaikinių kūrinių, bet norisi tokio, kuris turėtų meninę intrigą, todėl galų gale atsimuši į Kutavičiaus melagių pasaką apie giedantį vėžį. Energingai išpasakoji visą tekstą, kūrinyje yra ir butelių skambesio. Įdomiausia, kad šio kūrinio noriai klausomasi ir užsienyje, sako, kad muzika keista, neįprasta. Tačiau kodėl mes turėtume būti įprasti?

- Keičiasi „Aidijos“ kartos, tačiau dar dažniau keičiasi moksleivių kartos M. K. Čiurlionio menų mokykloje. Ar sunku susitaikyti su nuolatinėmis permainomis?

- Esu suskaičiavęs, kad šioje mokykloje praleidau jau beveik keturiasdešimt metų, jei pridėdau ir savo paties mokymosi metus. Kartais pagalvoju, kad mano veikloje yra rutinos - nuolatos kas nors išeina, nuolatos kas nors ateina. Tačiau kasmet mokykla išleidžia po dvyliktokų komandą, ir kiekviena laida yra ne mažiau talentinga už buvusiąją, ne mažiau tauri. Ir tai motyvuoja. Be to, meninis procesas, kuriame tenka suktis, neleidžia pasakyti: „Kiek jau galima to paties?“ Juk chorų - tiek mokyklos, tiek „Aidijos“ - repertuaras po truputį atsinaujina, atsiranda naujų kūrinių, vyksta koncertai.

- Kaip manote, kuo „Aidija“ sužavi žmones?

- Būna koncertų, kai sėdėdamas tarp žiūrovų klausaisi gerai žinomos muzikos, tačiau negirdi to, ką puikiai pažįsti. Tada bandai suvokti, koks yra tas požiūris į muziką, bet tai padaryti nelengva... Atrodo, kad muzika paversta muziejiniu reliktu, visiškai neturi gyvybės. Mano siekis – bendrauti per muziką: siųsti žinią, į kurią žmonės sureaguotų ir kurią suprastų. Ir labai malonu sulaukti atgarsio. Pavyzdžiui, buvome nustebinti ir pradžiuginti, kai po koncerto Varšuvos katedroje padėkos laišką atsiuntė pats kardinolas. Gražina Ručytė-Landsbergienė po vieno iš koncertų yra pasakiusi, kad „Aidijos“ choras yra ypatingas, teikiantis muzikavimui ir tekstui kitokią prasmę. Tai – didžiulis komplimentas. Aš nepretenduoju į tai, kad būtume patys geriausi, tačiau turime turėti siekį. Manau, kad „Aidijai“ reikia siekti būti nepakartojamai – nepakartojamai pačia geriausia prasme. Ir neimti pavyzdžių iš vadinamųjų „profesionalų“, kurie pučiasi, jog yra kažką nuveikę, ir nori, kad juos nešiotų ant rankų per amžius.

Apie „Aidiją“ - buvę ir esami choristai

Gabrielė Demšytė:

Aidija man yra bendraminčių „klubas“, kurį vienija bendras tikslas, ypatingas troškulys patirti nepaprastus jausmus, meninius išgyvenimus, kurie pakylėja ir įkvepia, praskaidrina kasdienybę ir net suteikia egzistencinę prasmę. Choras man asocijuojasi su jaunyste, gaivumu ir šviesa. Profesionaliems, solidiems chorams yra priskiriamos tokios savybės, kaip išskirtinė kokybė, „masė“, monumentalumas ir t. t. Tačiau jiems, mano nuomone, trūksta pagrindinių ir esminių „ingredientų“ – šilumos ir jaučiamumo, virpinančių klausytojų sielas ir prasismelkiančių iki širdies gelmių. Tikiu, kad „Aidijos“ choras šias savybes turi ir išsiskiria iš kitų chorų, besidengiančių ledo ir šalčio skydu. Choro sėkmės priežastis slypi vadovo ir choro dainininkų santykiuose. O santykis yra pagarbus, išlaikoma galimybių ir reikalavimų pusiausvyra, taip pat siekiama bendrų numatytų tikslų, kiekvienas suvokia savo vaidmenį ir svarbą kolektyve.

Mirga Gražinytė:

„Aidija“ man reiškia vaikystę, muzikinę gimtinę, terpę, su kuria susiję vieni gražiausių patyrimų – muzikinių ir žmogiškų. Manau, kad choro sėkmės priežastis slypi ištikimybėje. „Aidija“ išgyveno daug etapų, perėjo įvairius stačius kalnus ir vis tiek sugebėjo išlikti. Jaunystė – dar vienas choro bruožas ir raktas į sėkmę. Omenyje turiu vidinę jaunystę, kuri nepriklauso nuo dainininkų amžiaus. Su „Aidijos“ choru susiję labai daug prisiminimų. Pamenu, kai būdama gal šešerių vienoje Anglijos bažnyčių dainavau „Edelweiss“. Bažnyčia atrodė milžiniška, o už manęs – visas choras, kurį paprastai stebėdavau iš šalies galo. Taip pat įsiminė „Paukščių balsai“ – daug daug paukščių balsų Lietuvoje ir užsienyje, begalėje repeticijų, piešinių, dušų... Gaudynės su Povilu Narijausku, Živilė Stonytė, negailestingai apmėtanti dėžėmis Vasario 16-osios gimnazijoje Vokietijoje, choro apsilankymas namuose – labai laukiamas, sukeliantis barnių, paliekantis netvarką ir atnešantis daugybę džiaugsmo... Nežinau, kuris prisiminimas pirmasis; visi jie lyg iš sapno būsenos, drauge su jais vyko sąmonėjimas.

Tomas Icikzonas:

Gera kompanija, kurioje buvo gera kartu muzikuoti, – tai pirmoji mintis, kuri šauna į galvą prisiminus „Aidiją“. Dar mokykloje čiurlioniukai chorvedžiai puikiai žinojo apie „Aidiją“ ir tikriausiai kaip ir aš norėjo savo kailiu išbandyti, kas tai yra. Juk „Aidija“ buvo ne mokyklos choras, o kažkas kita – įdomesnė aplinka, suaugusiųjų pasaulis! „Aidijos“ nariu buvau penkerius metus – ji man tapo puikia chorinio dainavimo mokykla. Mano nuomone, tai yra choro išskirtinumas ir, žinoma, Romualdo Gražinio nuopelnas. Jau ne vienus metus dainuoju kitur ir galiu pasakyti, kad visos „Aidijoje“ įgytos žinios yra labai vertingos. Iš dalies tai patvirtina ir faktas, kad nemažai buvusių „Aidijos“ narių dainuoja kituose žymiuose Lietuvos choruose. Manau, kad stiprioji „Aidijos“ pusė yra jos narių noras dainuoti ir muzikuoti bei įkvepiantis R. Gražinio vadovavimas šiam procesui. Taip pat išskirčiau artimą bendradarbiavimą su šiuolaikinės lietuvių muzikos kompozitoriais – O. Narbutaite, B. Kutavičiumi, F. Bajoru.

Apie tobulintinus dalykus kalbėti visuomet sudėtingiau. Paskutinį kartą, kai lankiausi „Aidijos“ koncerte, išgirdau daug man žinomo ir dainuoto repertuaro kūrinių, galbūt tikėjaisi visai kitos, negirdėtos programos. Žinoma, buvusiam dainininkui tai subjektyvus dalykas, o eiliniam klausytojui galbūt ir nekliūna. Apibendrindamas pasakyčiau, kad choristų maksimalizmas ir naujų idėjų įgyvendinimas choro rengiamose programose yra puiki galimybė „Aidijai“ tobulėti.

Gedas Jurgutis:

Į chorą vadovas mane pakvietė dar tada, kai buvau Čiurlionio menų gimnazijos vienuoliktokas. Skaičiauvau, kad su įvairiomis pertraukėlėmis iš viso „Aidijoje“ praleidau septynerius metus. „Aidija“ – tai nuolatinis judėjimas, ardantis kasdienę rutiną. R. Gražinio reiklumas skatina tobulėti, o pasitikėjimas suteikia galimybę choristams atskleisti geriausius savo dainavimo įgūdžius. Koncerto metu pamiršti, kad esi choristas – pasijunti tarsi ritualo ar apeigų dalyvis. Labai svarbu, kad „Aidija“ moko gerbti ir toleruoti kiekvieno žmogaus išskirtinumą, priimti ir mylėti kiekvieną choro narį tokį, koks jis yra. Šia prasme tai išskirtinis kolektyvas.

Julija Kostiukevičiūtė:

Dainavimas „Aidijoje“ nėra darbas. Dauguma chore dainuoja ne dėl atlyginimo, o dėl galimybės patirti ypač didelį emocinį pasitenkinimą, realizuoti savo lūkesčius, įgyvendinti dalį savo profesinių poreikių. Choras ypatingas tuo, kad didžioji dalis koncertų džiaugsmą teikia ne tik klausytojams, bet ir patiems atlikėjams. Stiprioji choro pusė yra ta, kad „Aidija“ gali imtis ir imasi gana sudėtingų kūrinių ir juos kokybiškai, profesionaliai atlieka. Juk ne veltui vieni garsiausių šalies kompozitorių – B. Kutavičius, O. Narbutaitė – būtent šį chorą renkasi norėdami įgyvendinti savo idėjas. Galima svarstyti, kas nutiktų, jei „Aidijos“ choristai gautų didesnę ar nuolatinę užmokestį. Galbūt tai juos dar labiau paskatintų, tačiau yra rizikos, kad dainavimas chore taptų komercija. Juk kap ir minėjau – „Aidijoje“ dainuojama ne dėl finansinio atlygio.

Darius Skramtai:

„Aidija“ ypatinga savo entuziazmu, kuris kyla iš to, jog dauguma žmonių chore gauna

intensyvaus darbo. Jis, beje, būna rezultatyvus. Tai labai svarbu buvusiems čiurlioniukams, kurie iki „Aidijos“ būna įpratę tik arti, arti ir arti... Šiame chore matai ne tik patį darbą, bet ir jo vaisius – koncertus, keliones. Kartu su entuziazmu, savo profesionalumu, o svarbiausia, su vadovo energija, kiekvienas dainininkas sugeba patikėti daromu darbu ir perteikti rezultatus publikai. Manau, kad šiuo metu patekti į „Aidiją“ yra garbė.

Sigutė Ilgauskaitė:

„Aidija“ – tai mano gyvenimo dalis. Labai marga ir įdomi, kartais be galo džiugi, kartais be krašto sekinanti. Ji davė galimybę pasisemti naujų patirčių, pažinti žmones, pažinti muziką, save ir pasaulį, leido tobulėti. „Aidijos“ kolektyvas ypatingas ne vien skambesio grožiu, bet ir atsidavimu atliekant muziką. Medalio nusipelno choro vadovas, kuris nuolat kupinas neišsenkamos energijos ir priima drąsius bei netikėtus muzikinius sprendimus. Vienas iš ryškiausių su choru susijusių prisiminimų – koncertas lauke, kai buvo 25 laipsniai šalčio! Tai buvo 2010 m. žiemą, dainavome draugijos „Kraujas“ (onkohematologinių ligų) narių kalėdiniame susibūrimo. Nuo šalčio sniegas po kojomis girgždėjo, šalo nosys, tačiau mūsų dainavimas susirinkusiems buvo tarsi nedidelis stebuklas. Buvo malonu jausti ir žinoti, kad vardan gero tikslo choristai nemokamai gali dainuoti netgi tokiomis sąlygomis.

Tomas Kreimeris:

Dainavimas šiame kolektyve – puiki galimybė kurti, atlikti įvairiausių žanrų muziką, tobulėti muzikine prasme. Tai yra terpė, kurioje kaskart galima pasisemti ko nors naujo tiek iš vadovo, tiek iš choristų. „Aidijos“ žmonės – ganėtinai skirtingos asmenybės: su savo gyvenimais, rūpesčiais. Tačiau juos visada vienija tikslo siekimas. Atėjęs iš „Ąžuoliuko“ aš jaučiau nedidelį choristų susivaržymą, uždarumą – galbūt tai specifinė Čiurlionio mokyklos įtaka, tačiau kartu visada jaučiau ir šio choro dvasią. Mane žavi niekad nepasiduodančio Romualdo Gražinio energija, jo pastangos visuomet išspausti iš choro viską, kas įmanoma. Be abejo, patys maloniausi prisiminimai – iš kelionių: pasirodymas prieš milijoninę Kinijos televizijos auditoriją Pasaulio tautų festivalyje Pekine, konkursas Ispanijoje (Torrevieja), kur varžėmės su tikrai puikiais choris ir pamatėme, kas vyksta už Lietuvos ribų. Įsiminė ir atvejis, kai po 8 val. važiavimo autobusu Ispanijoje stovint teko atlikti J. S. Bacho „Pasiją pagal Joną“. Choristai leipo it lapai, išeidavo iš scenos, o į ją sugrįždavo labai įdomiomis minomis ir keista eiseną.